

İKRAM SEKTÖRÜ ÇALIŞAN VE MÜŞTERİLERİNİN YASA HAKKINDAKİ ÖNCESİ VE SONRASI GÖRÜŞLERİ

Prof. Dr. Hilal Özebe
Prof. Dr. Nazmi Bilir
Prof. Dr. Dilek Aslan

Halk Sağlığı Uzmanları Derneği
Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

Amaç:

Ülkemizde de kapsamlı tütün kontrolü yasasının en önemli müdahalelerinden biri “ikram sektöründe tütün kullanımının yasaklanması”dır. Bu müdahale tütün dumanından pasif etkilenimi önlenmesi için önemli olup, hem çalışan hem de müşterilerin sağlığı açısından önemlidir. Bu çalışmada tütün kontrolü yasasının ikinci aşamasının uygulamasının öncesinde ve sonrasında ikram sektöründe çalışan ve müşterilerin yasayı destekleme durumları ve görüşlerinin öğrenilmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem:

Tütün kontrolü yasasının ikinci aşama uygulamasının öncesinde (Nisan 2009) ve sonrasında (Kasım 2009) sekiz ilde toplam 160 işletme ziyaret edilmiştir. İşletmelerde çalışanların ve araştırma sırasında işletmede müşteri olarak hizmet alanların yasa ve uygulamaları hakkında görüşleri alınmıştır. Veri toplama sırasında yüzyüze anket uygulama tekniği kullanılmıştır.

Bulgular:

Araştırma sırasında 636 müşteri (önce n=316 ve sonra n=320) ve 634 çalışan (önce n=315 ve sonra n=319) ile görüşülmüştür. Yasa uygulaması öncesinde müşterilerin %61,6’sı ve çalışanların %67,1’i sigara kullanmaktayken yasa uygulaması sonrasında sırasıyla %38,2 ve %36,7’dir. Yasa öncesi görüşülen sigara kullanan müşterilerin %39,1’i ve yasa sonrasında ise %20,5’i yasayı desteklediğini belirtmiştir. Bu yüzdeler sigara kullanmayan müşterilerde daha yüksektir: %79,4 ve %96,0. Yasa öncesi sigara kullanmayan çalışanların %64,4’ü ve sonrasında %74,8’i yasayı desteklediğini belirtmiştir. Bu yüzdeler sigara kullanan kişilerde daha düşüktür: %40,5 ve %50,4.

Sonuç:

Yasa öncesine göre sonrasında ikram sektörüne gelen müşteriler arasında sigara kullanma sıklığında azalma vardır. Sigara kullanmayan müşteri ve çalışanların yasayı destekleme yüzdeleri yüksek iken, özellikle sigara kullanan çalışanların yasayı destekledikleri bulunmuştur. Bu çalışmada sigara kullanan müşterilerin yasayı destekleme yüzdeleri en düşük bulunmuştur. Yasanın çalışan sağlığı olarak da ele alınması gerektiğine ilişkin mesajların özellikle ikram sektörü müşterilerine verilmesi gerekmektedir.